

PR-1601100102041000

Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) (CBCS) (W.E.F. 2016) Examination

August - 2020

Sanskrit

(Vedanga) (निरुक्तम्-अ. ७, पाणिनीय शिक्षा नियत छन्दांसि)
(Common Paper for 2015 & 2016) (New Course)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) नीचेनाभांथी कोठपश भे पूर्वापर संदर्भ साथे समझवो : ७
- 1 (a) Explain with reference to context any two of the following : 7
- (१) याज्ञदैवतो मन्त्रः।
(२) नाराशंसाः इति नैरुक्ताः।
(३) जातवेदाः कस्मात्।
(४) अथ आकारचिन्तनं देवतानाम्।
- (ब) नीचेना श्लोकोनो समझूति साथे अनुवाद करो (कोठ पश भे) : ७
- (b) Translate with explanation of any two of the following : 7
- (१) उदात्तश्चानुदात्तश्च स्वरितश्च स्वरास्तस्य।
ह्रस्वो दीर्घ प्लुतः कालतो नियमा अचि॥
(२) अष्टौ स्थानानि वर्णानाम् उरः कण्ठः शिरस्तथा।
जिह्वामूलं च दन्ताश्च नासिकौष्ठौ तालु च॥
(३) व्याध्ना यथा हरेत् पुत्रान् दंष्ट्राभ्यां न च पीडयेत्।
भीता पतनभेदाभ्यां तद्वद्वर्णान् प्रयोजयेत्॥
(४) छन्दः पादौ तु वेदस्य हस्तौ कल्पोऽथ पठयते।
ज्योतिषामथनं चक्षुनिरुक्तम् श्रोतमुच्यते॥
- २ (अ) नीचेनाभांथी कोठपश भे शब्दोना यास्क अनुसार निर्वचन आपो : ७
- 2 (a) Give etymology according to Yaska any two of the following : 7
- (१) उपस्थ।
(२) मातरिश्वन्
(३) विराज्।
(४) मन्त्रः।

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દના લક્ષણ આપો : ૭
- (b) Give the definition of any **two** metres of following : 7
- (૧) સ્વઘરા।
- (૨) શાર્દૂલવિક્રીડિત।
- (૩) મન્દાક્રાન્તા।
- (૪) પૃથ્વી।
- ૩ યાસ્કે સ્વીકારેલ નિર્વચનની સોદાહરણ ચર્ચા કરો. ૧૪
- 3 Discuss with illustrations the principals of etymology accepted by Yaska. 14
- અથવા / OR**
- ૩ પાણિનીયશિક્ષાનિર્દિષ્ટ વર્ણોત્પત્તિ: વિષયક ચર્ચા કરો. ૧૪
- 3 Discuss on પાણિનીયશિક્ષાનિર્દિષ્ટ વર્ણોત્પત્તિ:। 14
- ૪ સંસ્કૃત છન્દશાસ્ત્રનાં પ્રત્યયો વિશે વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. ૧૪
- 4 Discuss with detail on સંસ્કૃત છન્દશાસ્ત્રસ્ય પ્રત્યયા:। 14
- અથવા / OR**
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દો, લક્ષણ-બંધારણ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. ૧૪
- 4 Define any **two** metres of the following and explain their structure with illustrations : 14
- (૧) અપરવક્ત્રમ્।
- (૨) ગીતિકા।
- (૩) દણ્ડક:।
- (૪) પુષ્પિતાગ્રા।
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write short notes on any **two** of the following : 14
- (૧) અનર્થકા: મન્ત્રા: ઇતિ કૌત્સ:।
- (૨) તસ્મૈ પાણિનયે નમ:।
- (૩) યાસ્કે કરેલ દેવતાઓનું વર્ગીકરણ.
- (3) Classification of દેવતા: according to Yaska.
- (૪) આર્યા અને તેના પ્રકારો.
- (4) Arya and it's varieties.